

رئیس سازمان منابع طبیعی هزینه کاشت یک میلیارددرخت را اعلام کرد

طرحی که ۱۸ هزار میلیاردتومان اعتبار می خواهد

تیتریک

زهر کشوری

دبیر گروه زیست‌بوم

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور طرح کاشت یک میلیارد درخت را در دست اجرا دارد و در هفته جاری(هفته منابع طبیعی) آن را کلید می‌زند. منتقدان طرح کم نیستند، آنها وضعیت ائتماری سازمان منابع طبیعی و وضعیت آبی کشور را یادآور می‌شوند و می‌گویند طرح ناشدنی است. «عباسعلی نوبخت»، مدیرکل سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور اعتبار مورد نیاز طرح را ۱۸هزار میلیارد تومان اعلام می‌کند و به «ايران» می‌گوید که وزارت نیرو گفته است که منابع طبیعی می‌تواند برای اجرای این طرح، از منابع آبی ۱۴۶هزار رودخانه جاری استفاده کند. با او طرح به چسب و گفت‌وگو گذاشتند که انتقادات زیادی به طرح کاشت یک میلیارد درخت وارد است، به طور کلی آیا معنیتد که این طرح قابلیت اجرایی دارد؟

بله. انتقادات زیادی شنیده می‌شود. برخی از انتقادات متضاد است؛ برخی دیگر نیز ناشی از عدم اطلاع کافی عزیزانی است که شاید دلشان برای این مملکت می‌سوزد. به عنوان مثال شهرداری تهران متخصص داد که جلوی سازمان منابع طبیعی یک دوربین‌گردان به صورت پل نصب کند. به واسطه این تصمیم، بخشی از پوشش درختی و درختچه‌های جلوی ساختمان به سکان دیگری انتقال داده شد. در نتیجه این اقدام، برخی از عزیزان نوشتند که منابع طبیعی نتوانست جلوی این کار را بگیرد! اولاً که ما در عرصه‌های ملی، متولی پوشش گیاهی مملکت هستیم و متولی پوشش گیاهی در عرصه‌های غیر ملی نیستیم. اینجا نیز شهرداری این درختان و درختچه‌ها را انتقال داده، قطع نکرده است اما همین اقدام تبدیل به یک نقد غیر منصفانه از منابع طبیعی کشور می‌شود. سنت کاشت نهال از مناسبت‌های بسیار با ارزش در مکتب ایرانی‌ها است و در ادیان مختلف پیامونش سفارشات مختلفی شده است؛ سابقه درختکاری در ایران نیز مربوط به یک قرن و دو قرن گذشته نیست و این سابقه به دوران خامنه‌شی باز می‌گردد.

کسی در لزوم کاشت درخت و افزایش پوشش گیاهی شکی ندارد. اما به طور مثال شما می‌گویید مسئولیت حفاظت از بخشی از درختان را می‌خواهید به شهرداری بدهیم، اما دربارہ قطع درختان جلوی سازمان تحت مدیریت خودتان می‌گویید شهر در اختیار من نیست و قانون به من اجازه دخالت نمی‌دهد. بر این اساس چگونه می‌توان تصمیم کرد که شهرداری نظارت را برعهده گرفته و آن را انجام دهد؟

مثال می‌زنم. در حال حاضر ۱۳۶ نهالستان یا سطحی حدود ۲۸۶ هکتار در بخش معاونت امور جنگل سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری وجود دارد. بعنوان مثال یک کشاورز که تولید کننده برنج است یا یک باغدار که تولید کننده مرکبات است، تولیداتش را در اختیار هر کسی که نیاز دارد می‌گذارد. بر اساس مطالعات انجام شده، وسعت ۵ منطقه رویشی مثل تونانی، زاگرس، هیرکانی، ارسبارانی و... در کشور حدود ۱۳۵ میلیون هکتار است؛ و

آبخوان داری انجام بدهیم، چیزی نزدیک به ۹۰ سال طول می‌کشد. یک برنامه ۱۰ ساله هم در قالب برنامه هفتم و هشتم نوشتیم تا در طول یک دهه تمام ۹۰ میلیون هکتار آن را آبخیزداری کنیم. از طرف دیگر دیدیم اگر اعتباری تخصصی برای آبخیزداری در نظر بگیریم، یعنی بخشی از این یک میلیارد درخت توسعه دریافت کنیم.

یعنی بخشی از این یک میلیارد درخت را در این طرح اجرایی می‌کنید؟

نه. ما بیش از ۸۰ میلیون هکتار مرتع داریم. بنابراین افرادی که تخصص نداشته باشند تبدیل مراتع درجه یک به دو، تبدیل از درجه دو به سه و از سه به بیابان قابل تشخیص نباشد. در صورتی که پوشش مرتعی به اندازه پوشش جنگلی مهم است. الان در یک طرح در حال غنی‌سازی ۵۰ میلیون هکتار مرتع هستیم. سرعت پدیده بیابان‌زایی در مملکت ما بیشتر از سرعت مقابله کردن با این پدیده است. ما در سال حدود یک میلیون هکتار بیابان‌زایی در جمله با توجه به شرایط مختلف از جمله میزان اعتباری که داریم، تنها ۳۰۰ هکتار در سال بیابان زایی می‌شود.

منتقدان طرح یک میلیارد هم می‌گویند زمان و میزان اعتباری واقعی که اجازه بدهد، طرح اجرایی شود؛ وجود ندارد.

استنباط من از ادبیات حضرت عالی این است که شما تصور می‌کنید که سازمان اصلاح آرا کلی نمی‌کند. اصلاً بحث این نیست...

ابلاغ و اصلاح طرح مترعداری و تهیه نظام‌نامه مردمی‌سازی منابع طبیعی را هم انجام دادیم. این طرح هم طرح مردمی کاشت یک میلیارد درخت است.

می‌دانید طرح‌های مشارکتی مردمی زمانی موفق می‌شود که جامع بومی و مردمی حتماً اتفاق افتاده بخوانند بریند

می‌خواستیم به همین جا برسیم. این طرح مردمی جنبه‌های متفاوتی دارد. الان پیرامون همین طرح ما یک سری مطالعاتی در ۵ منطقه رویشی انجام دادیم. مثل همین مباحث مربوط به مدیریت پایدار منابع طبیعی شمال کشور که به اسم طرح تنفس یا طرح جایگزین که عده‌ای جلوی آن را گرفتند. در این طرح در ۱۰۴ حوزه آبخیز کشور مطالعات کاملی انجام شده است. ما در مدیریت عرصه‌های منابع طبیعی باید سه فاکتور مسائل اکولوژیک، اجتماعی و اقتصادی را در نظر بگیریم. الان تمام این مسائل در طرح مدیریت پایدار هیرکانی، لحاظ می‌شود. برای مدیریت کل عرصه‌های منابع طبیعی نیازمند توانمندسازی مردم هستیم.

شما در طرح جنگلکاری، در برخی از نهالستان‌ها برای جوامع محلی بویژه زنان ایجاد اشتغال کردید. همین مسأله هم باعث شد ما در ایلام، مهران و خوزستان طرح‌های موفقی داشته باشیم، چون بخش اقتصادی و سهم مردمی هرچند بسیار اندک، دیده شده است. آیا قرار است در این طرح هم ما برای بخشی از مردم بومی و روستایی ایجاد شغل کنیم و آنها توانشان به درخت‌ها باشد یا نه بر اساس آن چیزی که شنیده می‌شود، قرار است مردم بیایند نهال بکارند، ببرند، بکارند و مواظب کنند.

به دنبال حامی

عباسعلی نوبخت می‌گوید: سازمان منابع طبیعی قرار نیست سهمی از هزینه ۱۸ هزار میلیارد تومانی کاشت یک میلیارد درخت را بپردازد. این سازمان به دنبال جلب توجه صنایع و خیرین برای تأمین هزینه طرح است

از این تولیدات می‌تواند نهال‌هایی باشد که در بخش زراعت چوب استفاده می‌شود. در نهایت به این آمار هم کاری نداریم. آنچه مسلم است قرار است یک تعداد نهال را در کشور تولید کنیم. کشورهای دیگر هم این کار را شروع کردند. پاکستان ۱۰ میلیارد اصله نهال را در دستور کار قرار داده‌است که باید تا پایان سال ۲۰۲۲ به پایان برساند. ترکیه تا الان چهار و نیم میلیارد اصله درخت کاشته است. در دستور کارش دارد ۱۰ میلیارد آن در داخل کشور ...

یکی از دلایل تردید درباره موفقیت این طرح این است که سازمان منابع طبیعی هیچ آماری از نهالکاری‌های سال گذشته نمی‌دهد چقدر از آنها از بین رفته است؟

هیچ چیزی بهتر از این نیست که آنچه را در طبیعت وجود دارد ببینیم، همه اطلاعات آن موجود است. چقدر نهال کاشته‌ایم و چقدر موفق بوده‌ایم. من در ۷ استان هیرکانی به نوعی مدیر بودم. الان آدمی که یک روز در جنگل کار نکرده، ادعا دارد و طرح را زیر سؤال می‌برد. مثلاً ۲۰۰ هکتار در منطقه کچور، جنگلکاری کردیم. هر ۳۰۰ هکتار خشک شد. آن موقع من مدیرکل استان مازندران(منطقه غرب) بودم. در این اتفاق در منطقه غرب مازندران تحقیقات جنگل گذاشتیم تا آنها نظرات تکمیلی خودشان را بدهند. در مباحث مردمی‌سازی تأمین نیاز زراعت چوب، بخشی از درختکاری را صاحبان صنایع انجام می‌دهند اما در اراضی کشاورزی مدیریت با خود مردم است. این طرح سرانه جنگل را در کشور افزایش می‌دهد. ما همه این درختان را قرار نیست در مناطق جنگلی بکاریم. کاشت درخت در اراضی حاشیه‌ای اطراف جاده‌ها هم در برنامه قرار دارد. کاشت درخت بعد از طرف جاده‌هایی چون دست عباس خوزستان یا ایلام موفق بود. یا ما در ایجاد بادشکن در ۱۰ هزار هکتار از اراضی در زابل در سیستان و بلوچستان موفق بودیم. البته در برخی طرح‌ها مثل طرح حرم تا حرم در مسیر تهران تا قم موفق نبودیم و درخت‌ها خشک شد.

به گفته کارشناسان منتقد، بیشتر نهالستان‌ها تعطیل است و در نهایت ما می‌توانیم در سال ۲۵ میلیون اصله نهال تولید کنیم.

در این برنامه قرار است سالانه ۲۵۰ میلیون اصله تولید کنیم، این

هیچ تناقضاتی را چطور تأمین می‌کنید؟

ببینید این یک نظر است. نظر محترمی است. برای صحت‌سنجی آمار را دفتر آموزش و ترویج سازمان و تمام مدیران استانی خواستیم تا به تمام سازمان‌های مردم‌نهاد در شهرهایی که نهالستان داریم یک ابلاغ بزنند و از آنها بخواهند ناظر مدیران ما در این طرح باشند.

پس این ۱۲۶ نهالستان دارند

فعالیت می‌کنند؟

عرض می‌کنم. بخش قابل توجهی از این نهالستان‌ها را توانستیم تجهیز کنیم و در حال تجهیزکردن باقی آنها هم هستیم. آدرس تمام نهالستان‌های ما مشخص است. هرکسی که بخواهد راست‌آزمایی بکند، برود و ببیند.

هیچ نهالستانی تعطیل نیست؟

ممکن است از این ۱۲۶ نهالستان، نهالستانی هم تجهیز نشده باشد. چرا اصلاً یک دفعه نمی‌دهیم به آنها بگوییم شما این نهال‌ها را بکارید یا ۵ یا ۱۰ سال دیگر همه این نهال‌ها را از شما می‌خریم. البته این برنامه هنوز عملیاتی نشده است. از طرفی می‌توان به آنها گفت که اگر بیشتر از این تعداد نهال کاشتید باز هم ما از شما می‌خریم. دام‌پاشان را نیز می‌توانید به چرا ببرید. آن وقت دیگر آتش‌سوزی در زاگرس کمتر رخ می‌دهد. دامدار هم از دام‌هایش مراقبت کرده و آنها را از مصرف درختان دور می‌کند. چرا باید این را بکنیم؟ چون زاگرس ۴۰ درصد آب ما را تولید می‌کند. ۷ رودخانه از ۹ رودخانه بزرگ کشور در زاگرس جاری است. دست‌های خوزستان، استان فارس، بوشهر و... نیازمند این جنگل است.

به اعتقاد بنده البرز و زاگرس هر دو یک بوم‌زنگ عملی می‌کنند؛ هر هواندی که با آن برخورد کنیم، به ما جواب می‌دهند. بنابراین باید به خوبی آنها را مدیریت کنیم... بنده دست تمام کسانی که نقد می‌کنند را می‌بوسم؛ چون معتقدم فرهنگ‌سازی و توجه به کاشت جنگل در کشور رخ داده است. در حال حاضر همه در کشور، منابع طبیعی را مشاهده کرده و به آن توجه می‌کنند. جلسات مختلفی با صاحبان صنایع برگزار کرده و با برخی از آنها به تفاهم رسیدیم؛ حتی با هلدینگ پتروشیمی خلیج فارس نیز برای پرداخت بخش قابل توجهی از اعتبارات مورد نیاز در این طرح

به تفاهم رسیدیم. اگر اشتباه نکند ۴۸ شرکت زیرمجموعه هلدینگ پتروشیمی خلیج فارس است. ماه گذشته نشتی با مسئولان این شرکت داشتیم. به آنها گفتیم ما عرصه را در اختیار شما می‌گذاریم؛ نهال رایگان هم می‌دهیم تا با کمک افراد بومی، بکارید. هزینه نگهداری‌اش را نیز شما بدهید. بین این نهال‌های کاشته شده نیز می‌توانید گل نرگس یا زعفران بکارند؛ به این ترتیب با ایجاد درآمدزایی، مردم توانمند شده و دیگر از روی نیاز به سمت تخریب طبیعت نخواهند رفت.

این طرح چقدر اعتبار می‌خواهد؟ ۱۸ هزار میلیارد تومان اعتبار برای چهار سال نیازمند است؛ هم کاشت و هم داشت. سال اول فقط تولید نهال است. سال دوم نگهداری و تولید است. سال سوم...

یعنی سالی بیش از چهار هزار میلیارد تومان اعتبار می‌خواهد.

اعتبار سال آینده سازمان جنگل‌ها ۵۳۳ میلیارد تومان است.

ما اسم طرح را مردمی گذاشتیم، چون این طرح با اعتبارات سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری اجرا نمی‌شود.

این مردم چه کسانی هستند که می‌توانند ۱۸ هزار میلیارد تومان اعتبار تأمین کنند؟

این طرح مردمی که می‌گوییم یعنی غیر دولتی. ما آن برای نهالستان‌های خودمان از بخش خصوصی، صاحبان صنایع، صاحبان معدن و... حامی می‌گیریم. نه به این منظور که طبیعت را در اختیار آنها بگذاریم یا مثلاً معدن را با واگذار کنیم تا آنها به ما کمک کنند. این صنایع در لید مسئولیت اجتماعی، تعهداتی دارند. به طور مثال صاحبان صنایع در خوزستان بر اساس مسئولیت اجتماعی که دارند بخشی از این کار را انجام دادند. در استان آذربایجان شرقی برخی از صنایع مثلاً چهار دستگاره تراکتور هدیه دادند و بخشی از اعتبار مورد نیاز این طرح را صاحبان صنایع این استان پذیرفتند.

یا مثلاً شرکت طلا و نیکل ایرانیان تقبل کرده دستگاهی که کیسه گلدانی برای گلدان گیری این نهال‌ها تولید می‌کند به نهالستان‌ها هبه کند. فرد خیر دیگری هم پیدا شده و گفته که براساس چندین دستگاه مورد نیاز برای پر کردن کیسه گلدانی هدیه بدهد. وقتی می‌گوییم طرح مردمی است، این گونه تعبیر می‌شود که می‌خواهیم از مردم روستایی که توان مالی ضعیفی دارند، پول بگیریم.

طرح برای به سرانجام رسیدن اعتبار می‌خواهد...

ببینید یک سنجشگری دارد اتفاق می‌افتد. مشکلی که در مملکت ما یا حداقل در سازمان منابع طبیعی وجود دارد، این است که اطلاع‌رسانی کافی نیست؛ به همین دلیل برخی از عزیزانی که از سردلسوزی دلهره دارند، می‌گویند این طرح اجرایی نیست. الان در دفتر مهندسی و مطالعات سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری و مرکز جنگل‌های خارج از شمال و... آمدند و مشخص کردند که ما در چه میزان از عرصه‌های منابع طبیعی می‌توانیم کار بکنیم. یعنی نهال‌های تولید شده را فقط در منابع طبیعی بکاریم.

ببینید می‌خواهد... مشکلی که در مملکت ما یا حداقل در سازمان منابع طبیعی وجود دارد، این است که اطلاع‌رسانی کافی نیست؛ به همین دلیل برخی از عزیزانی که از سردلسوزی دلهره دارند، می‌گویند این طرح اجرایی نیست. الان در دفتر مهندسی و مطالعات سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری و مرکز جنگل‌های خارج از شمال و... آمدند و مشخص کردند که ما در چه میزان از عرصه‌های منابع طبیعی می‌توانیم کار بکنیم. یعنی نهال‌های تولید شده را فقط در منابع طبیعی بکاریم.

ببینید می‌خواهد... مشکلی که در مملکت ما یا حداقل در سازمان منابع طبیعی وجود دارد، این است که اطلاع‌رسانی کافی نیست؛ به همین دلیل برخی از عزیزانی که از سردلسوزی دلهره دارند، می‌گویند این طرح اجرایی نیست. الان در دفتر مهندسی و مطالعات سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری و مرکز جنگل‌های خارج از شمال و... آمدند و مشخص کردند که ما در چه میزان از عرصه‌های منابع طبیعی می‌توانیم کار بکنیم. یعنی نهال‌های تولید شده را فقط در منابع طبیعی بکاریم.

این نهال‌ها کجا کاشته می‌شود؟ ما در حال آماده‌سازی یک سامانه هستیم. بخش قابل توجهی از آن آماده شده است. هر کسی که در هر جایی درختی می‌کارد، می‌تواند باید در اولین سایت آدرس و تصویر نهال را منتشر کند. ممکن است در ابتدا ناقص باشد اما قطعاً تکمیل خواهد شد. از ظرفیت‌های تشکل‌های مردم‌نهاد شهرستان‌های مختلف نیز برای نظارت و راستی‌آزمایی استفاده می‌کنیم. فردی نقد کرده که شما که در سال تنها می‌توانید ۲۵ میلیون نهال تولید کنید، ۱۰ میلیون نهال را از کجا می‌آورید! این طرح تازه شروع شده و در حال حاضر ۴۵ میلیون نهال تولیدی وجود دارد، در حالی که طرح تازه در هفته منابع طبیعی(هفته جاری) کلید می‌خورد. ما با ده‌های‌هاو شهرداری‌ها تفاهنامه امضا کردیم. مثلاً اگر روستایی ۵ کیلومتر جاده اصلی نداشته باشد می‌تواند دو طرف و حاشیه آن ۱۰ ردیف نهال بکارد. آن زمان متولی چه کسی می‌شود؟ راه و شهرسازی یا همان دهیار.

آن دهیار واقعاً متالی در دو سال نگذاشت درختان را نقل می‌کند؟

زیست‌بوم

دهیار برای این کار پول کافی ندارد؛ اما اگر بترسیم و شروع نکنیم، هیچ اتفاقی در مملکت نمی‌افتد. بعد از کاشت در دو طرف، می‌توانند از ردیف دوم به بعد گونه‌های مورد مصرف صنایع چوب را بکارند؛ اقدامی که به درآمدزایی منجر شده و فاجاقت در عرصه‌های جنگلی را کمتر خواهد کرد. با هلال احمر نیز تفاهم کردیم؛ بخش جوانان سازمان هلال احمر پیامون تغییرات اقلیمی مطالعه می‌کند. آنها در بسیاری از همایش‌های بین‌المللی شرکت می‌کنند. وقتی با آنها صحبت کردیم متوجه شدیم که اطلاعاتشان می‌تواند به ما کمک کند. به طور مثال آنها به ما گفتند که اگر در صدمین سال شکل‌گیری سازمان هلال احمر، ۱۰۰ هزار اصله نهال به آنها بدهیم، خودشان کاشته و خودشان هم مراقبت خواهند کرد. بخشی از نهال‌های تولید شده، به این شکل کاشته می‌شود. بخشی از مردم هم آمده و از ما نهال می‌گیرند. هر کس نهال بیشتری کاشت و بیشتر توانست حفظ کند جایزه خواهد گرفت. چنانچه یک میلیارد درخت کاشته شود، هر چقدر هم مراقبت کنیم باز هم ۱۰ درصد از آن خشک می‌شود؛ بنابراین هیچ طرحی، هیچ وقت صددرصد موفقیت‌آمیز نیست.

آمار شما با منتقدان طرح خیلی تفاوت دارد. آنها اعتقاد دارند

طرح‌های درختکاری سازمان منابع طبیعی ۲۰ تا ۳۰ درصد موفقیت‌آمیز بوده است شما می‌گویید ۸۰ درصد... تفاوت‌های درختکاری سازمان منابع طبیعی ۲۰ تا ۳۰ درصد موفقیت‌آمیز بوده است شما می‌گویید ۸۰ درصد... تفاوت‌های درختکاری سازمان منابع طبیعی ۲۰ تا ۳۰ درصد موفقیت‌آمیز بوده است شما می‌گویید ۸۰ درصد... تفاوت‌های درختکاری سازمان منابع طبیعی ۲۰ تا ۳۰ درصد موفقیت‌آمیز بوده است شما می‌گویید ۸۰ درصد...

اصلی می‌گوییم آنها درست می‌گویند.

۲۰ تا ۳۰ درصد می‌ماند. به هر حال باید طبیعت را سبز کرد. از اشتباهات باید درس بگیریم و آن ۲۰ تا ۳۰ درصد را در سال بعد، دو سال بعد به ۵۰ درصد برسانیم.

آب این طرح را از کجا تأمین می‌کنید؟

مسأله‌ای که شما مطرح می‌کنید درست است. همه مباحث در کارگردهای مختلف مطرح می‌شود از جمله محل تأمین منابع آبی مورد نیاز طرح.

جایی گفته بودید که می‌خواهید

از فاصلاب تصفیه شده استفاده کنید، با چقدر بساب داریم؟

همه آب مورد نیاز از این نقطه تأمین نمی‌شود، بخشی از آن از بساب تأمین می‌شود.

سال‌ها است که یکی از منابع آبی اعلام شده برای احیای دریاچه ارومیه، بساب تصفیه شده است اما موفقیت‌آمیز نبوده است.

ببینید وزارت نیرو به ما پیشنهاد داد و گفت ۱۴۶ هزار رودخانه جاری در کشور داریم که برخی فعلی و برخی دائمی‌اند. ما می‌توانیم از ظرفیت‌های این رودخانه‌ها استفاده کنیم. برخی از این رودخانه‌ها به دریا می‌ریزند. می‌توانیم این رودخانه‌ها را طوری مدیریت کنیم که بشود به بهترین شکل از آن استفاده کرد.

شکل اجرایی آن به چه شیوه‌ای است؟

آن را باید کارشناسان در کمیته علمی بررسی کنند. الان پیرامون این موضوع دارد بحث می‌شود. این انتظار را هم نداشته باشید که من بخواهم تمام نیروی تنیجه فرهنگ‌سازی ما است. اگر ما شروع بحت فرهنگ‌سازی می‌مهم است. همین پوششدها وزارت نیرو نتیجه نمی‌گردیم این اتفاق نمی‌افتد. یکی دیگر از پیشنهادها این است که در اطراف زمین‌های زیاد اطراف سدها درخت بکاریم. البته این کار به سدها هم کمک می‌کند چون جلوی سرعت رسوب‌گذاری در سدها را می‌گیرد.

شما در این طرح روی کاشت

درخت در اطراف جاده‌ها حساب

ویژه‌ای کرده‌اید؟

بله ولی شامل همه جاده‌ها نمی‌شود.

چرا درختان کاشته شده در

اطراف جاده مسیر حرم تا حرم

(حرم امام‌زره) تا حرم حضرت

معصومه(ص) خشک شد؟

ببینید درختکاری باید فازبندی شود؛

تولید نهال، کاشت و داشت درخت.

در گذشته این جدیت وجود نداشت.

کسی که متولی این درختان بود

کارش را در مرحله «داشت» درست

انجام نداده بود. ولی مثلاً یک جای

دیگر هم بود که طرح در مرحله

«داشت درخت» درست انجام

شد، مثل منطقه «دشت عباس»

خوزستان که موفق بودیم. ما در

شمال چند نقطه بحرانی قاچاق

چوب مثل نکرود، عباس‌آباد، یک

نقطه مرزی گیلان و اردبیل و... داریم.

برای اینکه بتوانیم جلوی تخریب و

قاچاق را بگیریم باید بتوانیم جلوی

عوامل تخریب را بگیریم.